

Bijna vijf jaar ervaring heeft de Friese melkveehouder Jan Wind met robotmelken. 'Met twee keer per dag tussen de koeien lopen ben je er niet.'

Van achter de computer houdt Jan Wind (47) uit het Friese Eastermar (Oostermeer) zijn koeien goed in de gaten. De skybox waarin zijn kantoor zich bevindt is aan drie kanten voorzien van glas. Dat is geen overbodige luxe. Omdat Wind twee robots heeft werkt hij relatief veel met de pc. Bovendien moet juist een veehouder met een robot zijn koeien veel zien, benadrukt Wind. 'Je kunt niet denken dat de koeien zich wel redden. Met twee keer per dag tussen de koei-

Robotboer en koeienmanager

Jan Wind: 'De robot doet zijn werk wel, maar aan de koeien mag niks mankeren'

en lopen ben je er niet. Je moet heel veel met de koeien bezig zijn.'

Bijna vijf jaar geleden bouwde Wind, die samen met zijn vrouw Anneke (45) een maatschap vormt, achter op het erf een volledig nieuwe ligboxenstal. De honderd melkkoeien en zestig stuks jongvee bevinden zich nu onder één dak. 'De werksituatie is ideaal, ik heb korte looplijnen', vertelt Wind. De oude stal kon hij niet uitbreiden door de aanwezigheid van gasbuizen op het erf. In zijn nieuwe stal koos Wind resoluut voor een robot. 'In de oude situatie was ik elke dag vijf uur aan het melken. Ik wilde het bedrijf graag alleen doen en daarnaast wilde ik drie keer per dag gaan melken. Een robot zag ik wel zitten. De eerste aanschaf is duur. Aan de andere kant, voor een carrousel is veel meer stalruimte nodig.'

Stop onderhoudsabonnement

Nu melkt Wind met honderd koeien een quotum van 990.000 kg vol en heeft hij 65 hectare land ter beschikking. Die hoeveelheid quotum moet één persoon aankunnen, stelt Wind. 'Anders kan het werken met een robot niet uit. De winst van de robot haal je uit het feit dat je meer melk per man aankunt dan met een melkstal.' Alles wat met de koeien te maken heeft doet Wind zelf, al het landwerk besteedt hij uit. 'Ik besteed vijftig uur per week aan voeren, de koeien verzorgen en alles wat daarbij hoort.'

Wind schafte direct twee boxen van Lely aan. 'Eén had misschien net gekund omdat het quotum toen zeven ton bedroeg, maar achteraf ben ik blij met twee. Per

Jan Wind: 'Het onderhoudsabonnement vond ik te duur; ik betaal nu een uurtarief'

Het rollend jaargemiddelde bedraagt 9221 kg melk met 4,38 % vet en 3,53 % eiwit. 'Ik zie het liefst dat er minstens zoveel weigeringen als melkingen zijn, dan zijn de koeien in ieder geval actief. De hoog-productieve koeien kunnen maximaal negen keer per twee dagen door de robot.' Het onderhoudsabonnement van zijn melkrobot zette Wind stop. 'Dat vond ik te duur. Bovendien kan ik ook zelf een lek slangetje vervangen. Nu betaal ik een uurtarief voor de onderhoudsmonteur.' Wind laat andere veehouders graag delen in zijn robotkennis. Het ontvangen van excursies en het geven van cursussen betekenden voor hem een extra inkomstenbron. Veehouders die in de aanschaf van een robot geïnteresseerd waren liet hij

vanzelf tochtig. Er worden geen hormonen meer gespoten. Droogzetters vormen nu de grootste kostenpost op gezondheidsgebied. Daar wil ik geen risico mee lopen.'

Voeding vindt Wind de belangrijkste schakel om de koeien gezond te houden. Een keer per dag draait hij een mengsel van éénderde maïs, tweederde kuil aangevuld met tarwe en sojaraap voor het voerhek. In de robot krijgen de koeien maximaal acht tot tien kilo krachtvoer. Het rantsoen blijft jaarrond hetzelfde. 'De koeien komen niet meer buiten en vers gras voer ik ook niet meer. Vorig jaar heb ik dat nog een keer geprobeerd, maar dat is me slecht bevallen. De kwaliteit wisselt te veel.'

robot hadden we relatief veel ruimte. Toen de koeien nog niet aan het systeem gewend waren, was dat erg handig. De groei van zeven ton naar een miljoen kilo quotum konden we met de twee robots gemakkelijk aan.' De rek is er nog niet uit, denkt de Friese veehouder. 'De robots kunnen ook wel 1,2 miljoen aan. Het bedrijf is er nu helemaal op ingesteld, de ondernemer ook.'

Drie melkingen per koe per dag haalt Wind nu inderdaad, met een gemiddelde productie van ongeveer tien liter per keer.

Tussen de koeien kan Wind op ieder moment gegevens opvragen

een dag met hem meelopen om de ins en outs van het robotmelken te leren kennen. Vanwege tijdsgebrek is hij daarmee gestopt. Wat voor veehouders acht Wind geschikt voor een automatisch melksysteem? 'Het moeten koeienboeren zijn, geen techniekboeren. Je moet de koeien goed kunnen managen.'

Geen productiegroepen

Niet alleen vanuit zijn kantoor houdt Wind goed overzicht. Als hij tussen de koeien loopt kan hij op zijn pocket-pc ieder moment gegevens opvragen van elke willekeurige koe. De melkgift van de vorige dag, de laatste inseminatie of de hoeveelheid nakomelingen: Wind tovert de gegevens snel op het scherm. Het is zeker voor robotmelkers een praktisch hulpmiddel, want in vijf jaar tijd heeft Wind goed in de gaten gekregen waar de eventuele pijnpunten liggen. 'De robot doet z'n werk wel, maar aan de koeien mag niks mankeren. Die moeten gezond zijn: een goede pensvulling, prima beenwerk en zo min mogelijk uierontsteking.' Bedrijfsbegeleiding van een dierenarts heeft Wind daarvoor niet nodig. 'Te duur', klinkt het resoluut. 'De vruchtbaarheidsresultaten zijn er niet anders van geworden. Als een koe eraan toe is wordt ze

Met het werken in productiegroepen is Wind gestopt. 'Hoe vaker je wisselt, hoe meer last de koeien ervan hebben. Dat kost te veel stress. Als een koe een week niet functioneert, kost dat heel veel melk.' De opname van voer noemt Wind ook als een belangrijke factor. 'De koeien moeten allemaal tegelijk kunnen vreten. Als je niet genoeg vreetplekken hebt worden bepaalde koeien altijd de dupe. De winst haal ik niet uit mijn topkoeien, maar juist uit het verbeteren van de resultaten van de twintig procent slechtste koeien.'

Goedkoop of duur sperma

Fokkerij speelt een minder belangrijke rol, denkt Wind. 'Ik ben bijna zover dat ik denk dat het niet uitmaakt of ik goedkoop of duur sperma gebruik.' Momenteel insemineert de Friese veehouder zijn koeien met Rafael, Kirby, Cash en Trevor. Als proef verspuist Wind de komende maanden veertig rietjes van Zweedse roodbontstieren. 'Ik wil het liefst terug naar een iets sterkere, oude koe, een soort van Sunny Boykoe, die minimaal 50.000 liter melk geeft. Het moeten koeien zijn waar actie in zit.'

Inge van Drie